

Ääniohje

Äänitekniset suunnitteluarvot
talotekniikan akustiseen suunnitteluun

Sisällysluettelo

Esipuhe	4
1 Johdanto	5
2 Asetustekstit, jotka erityisesti liittyvät taloteknisten järjestelmien suunnitteluun ja toteutukseen	5
2.1 Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ääniympäristöstä	5
2.1.1 1 § Soveltamisala	5
2.1.2 3 § Rakennuksen ääniympäristön suunnittelu ja toteutus	5
2.1.3 5 § Vaatimukset uuden rakennuksen melun- ja värinäntorjunnalle	6
2.1.4 6 § Vaatimukset uuden rakennuksen ääniolosuhteille	6
2.1.5 7 § Korjausrakentaminen, muutostyö ja rakennuksen käyttötarkoituksen muutos.....	7
2.2 Asumisterveysasetus	7
3 Yleistä asetusten soveltamisesta	7
4 Asetusta tukevat ohjeet	8
4.1.1 Ääniympäristöohje	8
4.1.2 Asumisterveysasetuksen soveltamisohje	9
4.1.3 Rakennusten akustisen suunnittelun ja laatuluokituksen standardi	9
4.1.4 Tämä ohje.....	9
5 Erityiskysymyksiä	10
5.1 Korjausrakentaminen.....	10
5.2 Tehostustilanteen äänitaso	11
5.3 Usean äänilähteen melutaso ulkona	12
6 Tilaluokat	14
Taulukko 1. Asuinrakennukset	14
Taulukko 2. Ravintolat ja hotellit	15
Taulukko 3. palvelutalot	15
Taulukko 4. Toimistorakennukset.....	15
Taulukko 5. Oppilaitokset.....	16
Taulukko 6. Päiväkodit	16
Taulukko 7. Liikuntatilat	17
Taulukko 8. Terveystieteiden rakennukset.....	17
Taulukko 9. Kasarmit	18
Taulukko 10. Myymälät	18
Taulukko 11. Muut julkiset tilat	18

Taulukko 12. Ruoanvalmistus ja säilytystilat 19

Taulukko 13. Muiden kuin asuntojen hygieniatilat sekä muut tilat..... 19

Esipuhe

Ohje on valmistettu vuoden 2020 aikana Talotekninen teollisuus ja kauppa ry:n (Talteka) Teknojaostossa tehdyn ehdotuksen pohjalta. Tarve ohjeen valmistamiselle on tullut siitä havainnosta, että vaikka rakentamista koskevien asetusten edellisestä uudistamisesta on kulunut jo viisi vuotta, yhä edelleen kentällä käytetään vanhojen asetusten ohjearvoja eri tilojen äänitasoille.

Uusi ääniympäristöasetus (796/2017) korvasi Suomen rakentamismääräyskokoelman osassa C1 olevat määräykset asuinrakennusten ääneneristyksestä ja meluntorjunnasta sekä osissa C1 ja D2 olevat määräykset taloteknisten laitteiden sallittavista äänitasoista. Kumpikin rakentamismääräyskokoelman osa sisälsi velvoittavien määräysten lisäksi velvoittamattomiksi tarkoitettuja ohjeita ja selostuksia, joita ei uusituissa asetuksissa tai niiden ohjeissa enää ollut mahdollista huomioida. Ohjeeseen lisättiin kommenttikierroksen palautteen perusteella myös viittaus niin sanottuun asumisterveysasetukseen, joka koskee olemassa olevia asuinrakennuksia ja oleskelutiloja.

Ohjeessa on pyritty huomioimaan vanhan asetuksen viittaamat ohjearvot ja lisäksi ohjeessa on pyritty antamaan suuntaa antavia ohjearvoja nykykäytäntöjen mukaisille rakennusten uusille tilaluokille, joita vanhassa asetuksessa ei ollut huomioitu.

Tämä ohje on valmistettu työryhmässä, jossa olivat mukana Tuomas Veijalainen, Oy Lindab Ab, Markus Olander, Nibe Energy Systems Finland Oy ja Teemu Sillvan, Wavin Oy. Työryhmän sihteerinä toimi Juhani Hyvärinen Taltekasta.

Ääniohje oli Taltekan koordinoiman sisäympäristöryhmän lausuntokierroksella keväällä 2024. Saatu palaute huomioitiin ohjeessa, minkä jälkeen ohje julkaistiin Talotekniikkainfo-palvelussa. Alkuperäinen ohje poistettiin Taltekan verkkosivuilta. Ohjetta ylläpidetään jatkossa sisäympäristöryhmän toimesta ja uudet versiot julkaistaan Talotekniikkainfossa.

Helsingissä

7.6.2024

Juhani Hyvärinen

1 Johdanto

Taloteknisten järjestelmien aiheuttaman äänen hallintaa koskevat määräykset ovat pääpiirteissään pysyneet samoina jo useita vuosia. Vuonna 2018 voimaan astuneiden uusien talotekniikkaa koskevien asetusten rakenne muuttui siten, että asetuksiin jäivät ainoastaan määräysosat, ja määräyksiä tukenet ohjeet siirrettiin muihin aineistoihin.

Vaikka muutoksesta on jo viisi vuotta, aiheuttaa säädösrakenteen muutos edelleen siinä määrin kysymyksiä, että Talteka on koonnut lyhyen ohjeen määräyksistä ja niitä tukevista erilaisista muista ohjeista. Koska jo lakannutta D2:n ääniliitteen arvoja edelleen käytetään, on ohjeen äänitaulukot järjestetty D2:n mukaisesti. Syynä D2:n liitteen käyttämiseen on yleisesti se, että uudet määräykset ja ohjeet eivät sisällä kaikkia D2:n liitteessä esitettyjä tilaluokkia.

Tässä ohjeessa käydään ensin läpi ne asetustekstit, jotka liittyvät taloteknisten järjestelmien suunnitteluun ja toteutukseen. Asetustekstit on kopioitu sellaisenaan ympäristöministeriön asetuksesta 796/2017 ja sen muutoksesta 360/2019 rakennuksen ääniympäristöstä. Lisäksi käydään läpi ääniympäristöasetusta yleisesti, luetellaan muut aiheeseen liittyvät ohjeet ja lopuksi käydään läpi muutamia erityiskysymyksiä.

Kommenttikierroksen perusteella lisättiin ohjeeseen myös viittaus Sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista 545/2015. Tätä niin sanottua asumisterveysasetusta, jota sovelletaan terveydensuojelulain nojalla tehtävään asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisten olosuhteiden valvontaan, ei kuitenkaan käsitellä yhtä tarkasti kuin rakentamista sääteleviä asetuksia.

2 Asetustekstit, jotka erityisesti liittyvät taloteknisten järjestelmien suunnitteluun ja toteutukseen

2.1 Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ääniympäristöstä

2.1.1 1 § Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään rakennusten ääneneristyksestä, melun- ja värinätorjunnasta ja ääniolosuhteista sekä rakennusten piha- ja oleskelualueiden ja oleskeluun käytettävien parvekkeiden meluntorjunnasta ja ääniolosuhteista.

Tätä asetusta sovelletaan rakennuksiin, joissa on asuntoja, majoitus- tai potilashuoneita, taikka ope- tus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- tai toimistotiloja.

Tätä asetusta sovelletaan uuden rakennuksen rakentamiseen, rakennuksen korjaus- ja muutostyöhön sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muuttamiseen maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa rakentamisen suunnittelussa, lupamenettelyssä ja valvonnassa.

2.1.2 3 § Rakennuksen ääniympäristön suunnittelu ja toteutus

Rakennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon rakennuspaikan melu- ja värinäolosuhteet.

Rakennuksen ääniympäristöä koskeva olennainen tekninen vaatimus täyttyy, jos rakennuksen äänenieristys, melun- ja tärinäntorjunta sekä ääniolosuhteet suunnitellaan ja toteutetaan tilan käyttötarkoituksen huomioon ottaen tämän asetuksen mukaisesti.

Jos 2. momentissa tarkoitettua menettelyä ei ole tarkoituksenmukaista soveltaa rakennuksen tai sen ulkopuolisen ääniympäristön erityisten ominaisuuksien, tilan erityisen käytön tai käyttäjäryhmän taikka muun erityisen syyn vuoksi, rakennushankkeeseen ryhtyvän on osoitettava rakennuslupamenettelyn yhteydessä, että suunnittelu johtaa tilan käyttötarkoituksen huomioon ottaen äänenieristykseen, melun- ja tärinäntorjunnan sekä ääniolosuhteiden kannalta olennaisen teknisen vaatimuksen täyttymiseen.

2.1.3 5 § Vaatimukset uuden rakennuksen melun- ja tärinäntorjunnalle

Rakennuksen, jossa on asuntoja, majoitus- tai potilashuoneita, ulkovaipan äänenieristys on suunniteltava ja toteutettava siten, että äänenieristys on vähintään 30 desibeliä ja impulssimaisen, kapeakaistaisen tai pienitaajuuden melun keskiäänitaso ei ylitä nukkumiseen tai lepoon käytettävissä huoneissa 25 desibeliä.

Rakennuksen hissien ja taloteknisten laitteiden asennukset on suunniteltava ja toteutettava siten, että niiden synnyttämä äänitaso ei ylitä asuntojen asuinhuoneissa tai oleskelutiloissa, majoitus- tai potilashuoneissa, saman tai läheisten asuinrakennusten avattavien ikkunoiden tai tuuletusluukkujen ulkopuolella, oleskeluun käytettävillä parvekkeilla tai virkistykseen käytettävillä piha- tai oleskelualueilla seuraavia lukuarvoja:

Huone- ja ulkotila	Jatkuva laajakaistainen ääni		Impulssimainen tai kapeakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso $L_{Aeq,T}$ (dB)	Enimmäisäänitaso $L_{AFmax,T}$ (dB)	Keskiäänitaso $L_{Aeq,T}$ (dB)	Enimmäisäänitaso $L_{AFmax,T}$ (dB)
Asuin-, majoitus- tai potilashuone	28	33	25	30
Asunnon keittiö tai rakennuksen harrastustila	33	38	30	35
Porrashuone tai uloskäytävä	38	43	35	40
Ulkotila	45	50	40	45

Rakennuksen, jossa on asuntoja, majoitus- tai potilashuoneita, runkoääni- ja tärinäneristys sekä opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen melun- ja tärinäntorjunta on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoituksen huomioon ottaen.

2.1.4 6 § Vaatimukset uuden rakennuksen ääniolosuhteille

Rakennuksen, jossa on potilashuoneita, opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- tai toimistotiloja, ääniolosuhteet on suunniteltava ja toteutettava siten, että tilassa saavutetaan sen käyttötarkoituksen huomioon ottaen riittävä puheenerotettavuus.

Rakennus, jossa on asuntoja, majoitus- tai potilashuoneita, on suunniteltava ja toteutettava siten, että porrashuoneen ja uloskäytävän jälkikaiunta-aika on enintään 1,3 sekuntia. Virkistykseen käytettävät rakennuksen piha- ja oleskelualueet on suunniteltava ja toteutettava siten, että melun keskiäänitaso

ei ylitä kello 7–22 55 desibeliä ja viherhuoneet vastaavasti siten, että melun keskiäänitaso ei ylitä 45 desibeliä, ellei asemakaavasta muuta johdu.

2.1.5 7 § Korjausrakentaminen, muutostyö ja rakennuksen käyttötarkoituksen muutos

Rakennuksen ääneneristystä, melun- ja värinäntorjuntaa, ääniolosuhteita sekä virkistykseen käytettävien rakennuksen piha- ja oleskelualueiden sekä oleskeluun käytettävien parvekkeiden meluntorjuntaa ja ääniolosuhteita ei saa rakennuksen korjaus- tai muutostyössä heikentää.

Rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa rakennuksen ääneneristys, melun- ja värinäntorjunta ja ääniolosuhteet sekä virkistykseen käytettävien rakennuksen piha- ja oleskelualueiden sekä oleskeluun käytettävien parvekkeiden meluntorjunta ja ääniolosuhteet on suunniteltava ja toteutettava siten, että ääniympäristöstä ei aiheudu asukkaille haittaa.

2.2 Asumisterveysasetus

Rakennuksen ääniympäristöön liittyy läheisesti myös sosiaali- ja terveysministeriön antama asumisterveysasetus (545/2015). Sitä sovelletaan asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisten olosuhteiden valvontaan. Asumisterveysasetuksessa ja siihen liittyvässä soveltamisohjeessa esitettyjen toimenpiderajojen ylittyminen voi johtaa terveydensuojeluviranomaisen tarkastukseen ja toimenpiteisiin haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi viipymättä. Melua käsitellään asumisterveysasetuksen pykälissä 11 – 13 sekä soveltamisohjeen toisessa osassa. Sekä asetus että ohje ovat ladattavissa verkosta, eikä niiden tekstejä ole kopioitu tähän ohjeeseen.

3 Yleistä asetusten soveltamisesta

Vuonna 2018 annetulla asetuksella korvattiin Suomen rakentamismääräyskokoelman osassa C1 olleet määräykset asuinrakennusten ääneneristyksestä ja meluntorjunnasta sekä osissa C1 ja D2 olleet määräykset taloteknisten laitteiden sallittavista äänitasoista. Asetus vastaa sisällöltään pääosin näitä kumottuja säädöksiä. Alueidenkäytön suunnittelussa sovelletaan edelleen jo aikaisemminkin voimassa ollutta valtioneuvoston päätöstä melutason ohjearvoista (993/1992). Näiden mukaan asetuksella säädetään ääniympäristön vähimmäisvaatimuksista, ja kaavalla voidaan määrätä rakennuksen melun- ja värinäntorjunnan sekä piha- ja oleskelualueiden ja parvekkeiden ääniolosuhteiden tiukemmista vaatimuksista.

Asetuksessa annetut määräykset ovat velvoittavia ja koskevat uuden rakennuksen rakentamista ja merkittäviä peruskorjauksia. Kunnan rakennusvalvontaviranomaiset valvovat määräysten toteutumisesta. Rakennus on suunniteltava ja rakennettava siten, että melu, jolle rakennuksessa tai sen lähellä olevat altistuvat, pysyy niin alhaisena, ettei se vaaranna näiden henkilöiden terveyttä ja että se antaa mahdollisuuden nukkua, levätä ja työskennellä riittävän hyvissä olosuhteissa.

Asetuksen tarkoittamia rakennuksen taloteknisiä laitteita ovat esimerkiksi vesi-, viemäri-, ilmanvaihto-, jäähdytys- ja lämmityslaitteet sekä kompressorit. Näihin rinnastetaan myös keskuspölynimuri, mattoimuri ja talopesulan laitteet, kuten pesukoneet, lingot, kuivauspuhaltimet ja mankelit. Vaikka tämä ohje keskittyykin taloteknisiin laitteisiin, koskevat keski- ja enimmäisäänitasoarvot kaikkien ääntä tuottavien laitteiden yhteisvaikutusta, ei yksittäistä laitteen tai järjestelmän äänitasoa. Näin siis hissien ja taloteknisten laitteiden yhteisvaikutuksena syntyvä äänitaso ei saa ylittyä tilakohtaisella mitoituksella.

Jatkuvalla laajakaistaisella äänellä tarkoitetaan keskeytymätöntä tai toistuvaa ääntä, joka sisältää useita taajuuksia laajahkolla taajuusalueella. Tällaista ääntä voi syntyä esimerkiksi ilmanvaihdon päätelaitteista, radiaattoreiden venttiileistä, puhallinkonvektoreista, lämpöpumppujen lauhtuttimista sekä pumpuista ja puhaltimista. Kapeakaistaisella äänellä tarkoitetaan kuulohavainnoin erotettavissa olevaa melun haitallisuutta lisäävää ääntä, joka sisältää yhden tai useita soivia taajuuksia (esim. vihellys, ujellus). Impulssimaisella melulla tarkoitetaan kuulohavainnoin erotettavissa olevia melun haitallisuutta lisääviä iskumaisia lyhytkestoisia ääniä. Tällaista ääntä voi syntyä esimerkiksi ilmanvaihtokoneesta tai kompressoreista erityisesti niiden vikaantuessa. Impulssimaisella melulla ei siten tarkoiteta yksittäisiä laitteen käynnistymisestä tai sammumisesta tai järjestelmään kohdistuneista iskuista aiheutuvaa melua. Näissäkin tapauksissa melusta ei saisi aiheutua haittaa asukkaille.

Asetuksen keski- ja enimmäisäänitasojen lukuarvot tarkoittava taloteknisten laitteiden yhteisvaikutusta. Jos tilaan tulee ääntä useammasta kuin yhdestä laitteesta, tulee kunkin laitteen erikseen tuottaman äänitason olla niin alhainen, ettei niiden yhteisesti aiheuttama äänitaso ylitä keski- ja enimmäisäänitasojen lukuarvoja. Keski- ja enimmäisäänitasojen lukuarvoilla tarkoitetaan laitteen tai laitteiden toiminnan aikana syntyvää äänitasoa. Vaatimusten tulee alittaa laitteiden toimiessa normaalisti käyttötarkoituksensa mukaisesti tarkasteluajanjaksolla T, joka sisältää tarkasteltavana olevan ilmiön.

Vaatimukset enimmäisäänitasolle sekä impulssimaisen ja kapeakaistaisen äänen keski- ja enimmäisäänitasolle edistävät hiljaisten ja ääniteknisesti tarkoituksenmukaisten laitteiden käyttöönottoa ja niiden kunnossapitoa. Äänitekniset vaatimukset eivät koske sellaisia asennuksia tai laitteiden ja kalusteiden käyttöä, johon asunnon haltija voi itse vaikuttaa ja josta ei aiheudu äänihaittaa muihin asuntoihin. Äänitasoa koskevat vaatimukset eivät myöskään koske ääntä, joka aiheutuu samassa huoneistossa tapahtuvasta vedenlaskusta. Jos huoneiston ilmanvaihtoa voidaan asuntokohtaisesti tehostaa ilmanvaihdolle säädettyjä lukuarvoja suuremmaksi, voidaan äänitasovaatimukset tehostuksen aikana ylittää 10 desibelillä.

Asumisterveysasetus koskee sekä uusia että olemassa olevia rakennuksia. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että asumisterveysasetuksen ohjearvoja sovellettaessa ei vaadita ottamaan huomioon kohteena olevan rakennuksen rakentamisaikaisia rakennusmääräyksiä kuten esimerkiksi äänen ja askeläänen eristävyden vaatimuksia. Asumisterveysasetuksen vaatimusten on toteuduttava kaikissa sen soveltamisalaan kuuluvissa kohteissa.

Ympäristöministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön meluvaatimusten välillä on joitakin eroja. Tästä esimerkkinä ovat mittaustulosten korjaus kapeakaistaisuuden ja impulssimaisuuden vuoksi ja sisämelun mittausta paikka. Asumisterveysasetuksen ohjeiden mukaan unta häiritsevän melun voimakkuus mitataan läheltä nukkuvan päätä, kun ääniympäristöasetuksen mukaan melu mitataan oleskelu- vyöhykkeeltä. Mittaustulosten korjausten huomioidinnissa käytetään eri desibelirajoja.

4 Asetusta tukevat ohjeet

4.1.1 Ääniympäristöohje

Ympäristöministeriö on julkaissut asetuksen tueksi erillisen ohjeen, joka sisältää myös perustelumuis- tion antamat ohjeet. Ohjeen mukaiset ratkaisut täyttävät asetuksen antamat määräykset. Ympäristö- ministeriön ohje ei kuitenkaan ole velvoittava, vaan sen esittämien ratkaisujen sijasta tai lisäksi voi- daan käyttää muitakin ratkaisuja, jotka täyttävät määräysten vaatimukset.

Asetus rakennusten ääniympäristöstä on määräys, jota on noudatettava sen soveltamisalaan kuuluvassa rakentamisessa. Säädöksen säätämisen yhteydessä laaditaan niin sanottu perustelumui- stio, jota voidaan käyttää tarvittaessa määräysten tulkintaan. Perustelumui- stiossa mainitut asiat on huomioitu hyvin ääniympäristöohjeessa, eikä perustelumui- stion käyttämiselle välttämättä ole erityistä tarvetta.

4.1.2 Asumisterveysasetuksen soveltamisohje

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut asetuksen tueksi erillisen soveltamisohjeen, joka on julkaistu Valviran verkkosivuilla, ja jota päivitetään tarvittaessa. Terveyshaitan arvioinnissa käytetään tuoreinta päivitystä. Melua koskevat soveltamisohjeet on julkaistu osassa II, joka on julkaistu 31.8.2016.

4.1.3 Rakennusten akustisen suunnittelun ja laatuluokituksen standardi

Suomen standardoimisliitto on julkaissut vuonna 2022 standardin SFS 5907 Rakennusten akustinen suunnittelu ja laatuluokitus. Standardi on ohjeen asemassa, ja sen mukaisten ratkaisujen voi katsoa olevan määräysten mukaisia.

Standardi määrittelee rakennusten akustiset luokat sekä raja-arvot ilma- ja askelääneneristykselle, rakennuksen teknisten järjestelmien aiheuttamille äänitasoille rakennuksen sisä- ja ulkopuolella, liikenteen aiheuttamille äänitasoille, huoneakustiikalle sekä liikenteen aiheuttamalle tärinälle ja runko- melulle. Raja-arvot on määritelty erilaisille tiloille ja rakennustyypeille, joita ovat

- asunnot,
- hotellit,
- palvelutalot,
- toimistorakennukset,
- oppilaitokset,
- päiväkodit,
- liikuntatilat,
- terveydenhuollon rakennukset,
- teollisuustyöpaikat ja
- WC- ja hygieniatilat.

Lisäksi standardissa on käsitelty asuin-, majoitus- tai potilashuoneisiin kytkeytyviä äänekkäitä tiloja sekä tärinäherkkiä laitteita ja tiloja.

Standardia ei sovelleta konserttisalien, teatterien tai äänitysstudioiden tai vastaavien erikoistilojen suunnitteluun.

Standardi määrittelee kolme akustista luokkaa kullekin tilalle. Näistä keskimmainen vastaa uusien rakennusten määräystasoa ja kaksi muuta tavanomaista tasoa paremman tason ja vanhojen rakennusten luokitteluun tai suojelukohteiden tai muiden lähtökohdiltaan haasteellisten vanhojen rakennusten luokitteluun.

4.1.4 Tämä ohje

Taloteknisten laitteiden ja järjestelmien aiheuttaman melun osalta voidaan pääosin tukeutua määräysten esittämiin tasoihin tai standardin esittämiin ohjearvoihin. Taloteknisten laitteiden melun osalta on kuitenkin käytäntönä ollut käyttää rakentamismääräyskokoelman lakkautetun D2-osan liitteen 1 arvoja. Syynä tähän on ainakin osittain ollut se, ettei kaikkia D2:n liitteessä 1 esitettyjä tilaluokkia ole käsitelty nykyisin voimassa olevassa asetuksessa eikä standardissa SFS 5907. D2:n liite on

koonnut ohjearvot tarkoituksenmukaisella tavalla suunnittelun tueksi ja on lisäksi ollut helposti kaikkien saatavilla.

Ennen asetusta rakennuksen ääniympäristöstä tilakohtaisia äänitason ohjearvoja oli annettu rakentamismääräyskokoelman osan D2 liitteen 1 taulukoissa. Uudessa asetuksessa rakennuksen ääniympäristöstä tilatyypin määrä on suppeampi kuin aikaisemmassa ohjeessa. Suunnittelussa asetettavaa vaatimusta päivä- ja yöajan keskiäänitasoille asunnoissa ja muissa oleskelutiloissa, sekä pienitaajuisen tunnin keksiäänitasolle nukkumiseen tarkoitetuissa tiloissa voi arvioida sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksen toimenpiderajojen perusteella.

Tähän ohjeeseen on koottu D2:n liitteen mukaisesti jaoteltuna eri tilaluokkien äänitasovaatimukset ja ohjearvot. Tekijänoikeuksien vuoksi tähän ohjeeseen on kuitenkin koottu vain ne vaatimukset ja ohjearvot, jotka löytyvät julkisista lähteistä tai ovat perusteltavissa julkisista lähteistä peräisin olevilla tiedoilla.

Tämä menettely on katsottu mahdolliseksi, koska uusi asetus vastaa jo perustelumuitionkin mukaan aikaisemmin voimassa olleita asetuksia. Tällöin esimerkiksi D2:n liitteen antamien vaatimusten ja ohjearvojen voidaan katsoa olevan edelleen soveltuvia.

D2:n liitteeseen verrattuna uusien tilaluokkien ohjearvot, jotka on esitetty standardissa, on jätetty pois tästä ohjeesta, ja niiden kohdalla on käytetty muista samankaltaisista tiloista johdettuja ohjearvoja tai ohjearvot on jätetty ilmoittamatta. Tämä käsittelytapa rajoittaa ohjeen käytettävyyttä. Voidaan kuitenkin olettaa, että kohteissa, jossa on akustinen suunnittelija, on standardi käytettävissä suunnittelun avuksi. Tämä ohje soveltuu siis talotekniikan suunnittelijan avuksi ensimmäiseksi arvioksi suunnitteluvaatimuksista.

Toinen ohjeeseen valittu käytäntö on, että kun verrattaessa tässä ohjeessa annettuja äänitasojen raja-arvoja D2:n liitteen antamiin arvoihin ja standardin antamiin arvoihin, on vertailussa käytetty vain standardin uuden rakennuksen määräys ohjearvoja. Lisäksi, koska standardi ei sisällä enimmäisäänitasoja, on vertailussa käytetty vain keskiäänitason arvoja.

Oppaan tavoitteena on siis ollut koota D2:n jaottelun mukaiset taulukot suunnittelun tueksi, mutta niin, ettei syntyisi ristiriitaisia ohjetaulukoita muiden ohjeaineistojen kanssa.

5 Erityiskysymyksiä

5.1 Korjausrakentaminen

Ääniympäristöasetus koskee myös rakennuksen korjaus- ja muutostyötä sekä käyttötarkoituksen muuttamista. Korjausrakentamisen äänitaso on kuitenkin ollut vaikea määrittää, sillä korjausrakentamisessa ja muutostyössä rakennuksen ääniympäristöä koskevat vaatimukset määräytyvät ensisijaisesti rakennuksen valmistusaikana voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Ääniympäristöä ei saa rakennuksen korjaus- ja muutostyössä heikentää, mutta suunnittelun yhteydessä on päätettävä, tarkoitetaanko tällä rakentamisajankohdan määräysten mukaista tasoa vai kohteessa toteutettua tasoa, joka voi olla rakentamisajankohdan määräystasoa parempi.

Rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa ääniympäristöstä ei saa aiheutua haittaa käyttötarkoitukseltaan muutettavan rakennuksen ja sen lähirakennusten asukkaille tai muille käyttäjille. Vaatimusten soveltamisen yksittäistapauksessa ratkaisee rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta vastaava kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Ääniympäristön kannalta merkittävänä korjaus- tai muutostyönä voidaan pitää esimerkiksi julkisivu- tai ikkunakorjausta, kylpyhuoneen tai keittiön siirtämistä toisen asunnon makuuhuoneen päälle, lattiapäällysteen vaihtamista, uuden saunan, uuden hissien, uuden ilmanvaihto- tai viemärijärjestelmän rakentamista. Tällöin vaatimustenmukaisuus arvioidaan tapauskohtaisesti lupamenettelyn yhteydessä.

Monet taloteknisten laitteiden ja järjestelmien meluongelmat ovat usein korjausrakentamisen puolella. Käytännössä ongelmat johtuvat usein tilojen välisestä huonosta äänieristyksestä, jota esimerkiksi putkien ja kanavien läpiviennit saattavat helposti heikentää edelleen. Erityisesti korjausrakentamisessa ja muutostöissä on tästä syystä kiinnitettävä huomiota toteutukseen niin, että suunnitelmassa arvioitu äänitaso toteutuisi. Läpiviennit on suunniteltava ja toteutettava niin, että ääntä kuljettavat putket ja muut rakenneosat eristetään runkorakenteista.

Erityisesti viemärimelun osalta vahojen rakennusten ratkaisut, joissa viemäriinjat kulkevat alempien kerrosten asuntojen lävitse, voivat aiheuttaa ristiriidan odotusten ja toteutuvan äänitason välillä. Vaikka viemäreiden sijoittelusta johtuvat äänihaitat eivät heikentäisikään korjatun järjestelmän äänitasa, saattaa asukkailla kuitenkin olla rakentamisaikaisia vaatimuksia tiukempia odotuksia korjatulle järjestelmälle. Uudemmissa rakennuksissa kiinnitetään aikaisempaa enemmän huomiota viemäreiden sijoitteluun, niiden suunnanmuutoksiin, kannakointiin ja kotelointiin. Monia uudisrakentamisen ratkaisuja kuten hiljaisia viemäreitä voidaan menestyksekkäästi soveltaa myös korjausrakentamisen puolella. Uudistuotannossa on myös yleistynyt ratkaisu, jossa asuntokohtaiset kokoojaviemärit tai liityntäviemärit johdetaan kokoojaviemäriin laattarakenteen sisällä.

Muutostöissä oman alueensa muodostavat rakennukseen lisätyt uudet talotekniset laitteet. Äänitasovaatimukset kohdistuvat kokonaisäänitasoon, jolloin on pystyttävä arvioimaan kaikkien äänilähteiden tuottama yhteinen äänitaso. Esimerkiksi sisäpihalle sijoitettujen lauhduttimien tai muiden laitteiden yhteisesti muodostama äänitaso ei saa millään parvekkeella tai minkään avattavan ikkunan ulkopuolella ylittää vaatimuksia.

Oman lisävaikeutensa korjaus- ja muutostöihin tuo myös se, että jokainen kohde on oma yksilönsä, jossa kohteen vaatimukset tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Suunnittelua varten rakennuksen ääneneristävyys tai muiden ominaisuuksien taso voidaan selvittää suunnittelun ja toteutuksen lähtötiedoksi esimerkiksi akustisin mittauksin tai laskentamenetelmin. Esimerkiksi Ympäristöhallinnon ohjeessa 1/2014 Asuinkerrostalojen ääneneristävyyden vertailu vanhojen mittaustulosten perusteella (Liezén, J., Kylliäinen, M.) on tietoa ääneneristävyydessä ja äänieristysmääräyksissä tapahtuneista muutoksista eri aikakausina ja niiden tulkitsemisesta suunnittelun lähtötietoina. Myös Talonrakentamisen akustiikka -kirjassa (Kylliäinen, Tervo, Ala-Pietilä) on luvussa 13 käsitelty korjausrakentamista ja sen erityispiirteitä akustiikan kannalta kattavasti.

5.2 Tehostustilanteen äänitaso

Äänitasovaatimukset eivät koske sellaisia asennuksia tai laitteiden ja kalusteiden käyttöä, johon asunnon haltija voi itse vaikuttaa ja josta ei aiheudu äänihaittaa muihin asuntoihin. Äänitasa koskevat vaatimukset eivät koske esimerkiksi ääntä, joka aiheutuu samassa huoneistossa tapahtuvasta vedenlaskusta, liesituulettimen käytöstä ruoan valmistuksessa tai keskuspolynimurin käytöstä. On kuitenkin hyvä huomata, että keskuspolynimuriin on tarvittaessa suunniteltava asianmukainen äänenvaimennus, jotta äänitasojen raja-arvot toteutuvat rakennuksen ulkopuolella.

Ilmanvaihdon tehostuksen aikana sallitaan normaalia käyttötilannetta korkeammat äänitasot. On kuitenkin huolehdittava, että yöaikaan äänitasot rakennuksen ulkopuolella eivät saa ylittää normaalin käyttötilanteen raja-arvoja.

Rakennuksissa, joissa käyttäjä ei pysty itse vaikuttamaan taloteknisten laitteiden toimintaan esim. Ilmanvaihdon tehostukseen, saa äänitaso nousta tehostuksen aikana käytännössä korkeintaan 5 desibeliä normaalimitoituksen tilanteesta ilman, että enimmäisäänitaso ylittyy. Jos huoneiston ilmanvaihtoa voidaan asuntokohtaisesti tehostaa ilmanvaihdolle säädetyt lukuarvoja suuremmaksi, äänitasovaatimukset voidaan tehostuksen aikana ylittää huoneiston sisällä 10 desibelillä.

Ilmanvaihdon tehostustilanteeseen verrattavissa oleva tilanne on jäähdytyksen eli ilmastoinnin mahdollinen tehostaminen. Tällöin on suositeltavaa, että tiloissa, joissa käyttäjä voi itse säätää jäähdytyslaitteen tehoa jäähdytystilanteessa, äänitasovaatimukset ovat voimassa mitoitustilanteen jäähdytysteholla ja äänitasot voidaan mahdollisen tehostuksen aikana ylittää huoneen sisällä samaan tapaan kuin ilmanvaihdonkin kohdalla.

5.3 Usean äänilähteen melutaso ulkona

Ilmanvaihdon suunnittelussa on otettava huomioon useamman äänilähteen yhteisvaikutus rakennuksen ulkopuoliseen ääniympäristöön. Esimerkiksi useamman ulkosäleikön ja ulospuhallushajottajan vaikutus naapurustoon on tutkittava tapauskohtaisesti. Ilman sisäänotto ja ulospuhallus on ensisijaisesti suunniteltava siten, että ääni suuntautuu pois päin oleskeluvyöhykkeiltä esim. parvekkeilta ja avattavista ikkunoista. Tarvittaessa ilman sisäänotton ja ulospuhalluksen äänitasoa on laskettava äänenvaimentimilla.

Huoneistokohtaisten ilmalämpöpumppujen ulkoyksikön sijainnissa on suunnittelussa huomioitava äänitaso naapurihuoneistoon ja mahdolliselle naapuriparvekkeelle. Ulkoyksikön sijainnissa pitää huomioida, että lämpöpumpun ulkoyksikkö saa tarpeeksi korvausilmaa toimiakseen hyvin. Esimerkiksi lasitetun parvekkeen lasitus ei saa estää tarvittavaa ilman vaihtuvuutta. Kun useampia ilmalämpöpumppuja asennetaan kiinteistöön, tulee myös huomioida ulkoyksiköiden yhteinen äänitaso ja sen vaikutukset ympäristöön. Ilmalämpöpumpun sisäyksikön sijoittelussa huomioidaan äänen heijastumisen vaikutus huoneen äänitasoon.

Lämmitysjärjestelmään asennettavien ilma-vesilämpöpumppujen ulkoyksiköiden suunnittelussa on huomioitava laitteen sijainti, niin ettei ääni häiritse lähintä asuntoa ja muuta ympäristöä. Myös ulkoyksiköiden useamman laitteen saman aikaisessa käytössä on huomioitava kaikkien laitteiden yhteinen äänitaso. Laitteita ei saa koteloida liian tiiviillä näkösuojalla. On varmistettava, että laite saa tarpeeksi korvausilmaa ja että poistuva lämmennyt ilma ei pääse kiertämään takaisin laitteelle huonontamaan suorituskykyä. Runkoäänet on huomioitava varsinkin laitteiden asennuksissa katolle. Kiinnitettäessä laite rakennuksen runkoon värähtelyn ja äänen siirtyminen sisätiloihin estetään tarkoitukseen suunnitelluilla tärinänvaimentimilla.

Lämpöpumppujen ulkoyksiköiden EN-normien mukaiset äänitasomittaukset ilmoittavat laitteen äänitehotason, josta voidaan laskea laitteen aiheuttama äänenpainetaso ympäristössä. Esimerkiksi kirjassa Talonrakentamisen akustiikka (Kylliäinen, Tervo, Ala-Pietilä) kappaleessa 2 on esitetty, miten voidaan arvioida yhden tai useamman laitteen aiheuttama äänenpainetaso tarkastelupisteessä. Laittevalmistajat ilmoittavat äänenpainetason yleensä avoimella lattiapinnalla 1 - 2 metrin päässä laitteesta. Laitteiden äänitehotasot löytyvät esimerkiksi energiamerkitöjen eurooppalaisen tuotetietokannan EPRELin hakupalvelusta (<https://eprel.ec.europa.eu/screen/home>).

Tarkemmassa äänisuunnittelussa pitää ottaa huomioon, miten ympäristö vaikuttaa äänitasoon. Näitä ovat esimerkiksi seuraavat:

- onko yksi vai useampi laite,
- pihan ja esimerkiksi kuilumaisen sisäpihan rakennusten heijastukset,
- etäisyys lähimpään asuntoon, parvekkeeseen tai naapurikiinteistöön.

6 Tilaluokat

Seuraavissa taulukoissa on koottu asetukseen, sitä tukevaan ohjeeseen ja aikaisemmin voimassa olleiden D2:n liitteiden mukaiset äänitasojen ohjearvot. Ohjearvot ovat hissien ja taloteknisten laitteiden yhteisvaikutuksena syntyvän äänitason ohjearvoja. Yhteisvaikutus tarkoittaa sitä, ettei yksikään äänilähde voi tuottaa sellaisenaan ääniympäristöasetuksen lukuarvojen asettamaa äänitasa.

Standardissa SFS 5709 saattaa olla taulukoiden arvoista poikkeavia ohjearvoja, mutta ne on jätetty taulukossa huomioimatta tekijänoikeuskysymysten takia.

Taulukko 1. Asuinrakennukset

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso $L_{A,eq,T}$ [dB]	Enimmäisäänitaso $L_{AFmax,T}$ [dB]
Asuintilat:		
Asuinhuoneet	28	33*
Keittiö**	33	38*
Vaatehuone, varasto	33	38*
Kylpyhuone	38	43
WC	33	38
Kodinhoituhuone	33	38
Huoneistosauna	33	38
Yhteistilat		
Porrashuone	38	43
Varastot	43	48
Kylmäkellari / asuntokylmiö, jos suurempi kuin 4 m ²	43	48
Pukuhuone	33	38
Pesuhuone	43	48
Saunan löylyhuone	33	38
Talopesula	43	48
Kuivaushuone	43	48
Askartelutila, kerhuhuone	33	38
Rakennuksen ulkopuolella	45	50

* Asetuksen perustelumistio ja ohje, huoneistokohtaisesti ohjattava IV-kone, käyttöajan tehostus max +10 dB

** Jos keittiö yhdistyy asuintilaan, käytetään asuinhuoneen arvoa

Taulukko 2. Ravintolat ja hotellit

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso $L_{A, eq, T}$ [dB]	Enimmäisäänitaso $L_{AFmax, T}$ [dB]
Ravintolat	38	43
Henkilöstä- ja lounasravintolat	38	43
Hotellihuone	28	33
Käytävä	33	38
Aula	33	38
Kokoustila	33	
Hotellihuoneen WC ja Kylpyhuone	33	38
Ulkopuolella	45	50

Taulukko 3. palvelutalot

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso $L_{A, eq, T}$ [dB]	Enimmäisäänitaso $L_{AFmax, T}$ [dB]
Asuinhuone	28	33
Asuinhuoneen WC ja pesuhuone	33	38
Oleskeluhuone	28	33
Ruokala ja kahvio	33	38
Toimintatila, liikuntatila	33	38
Käytävätilat, aulat	38	43
Ulkotilat	45	50

Uusi tilaluokka, jota ei ollut D2:ssa. Ohjeavrot kopioitu muista samankaltaisista tiloista muista tilaluokista.

Taulukko 4. Toimistorakennukset

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso $L_{A, eq, T}$ [dB]	Enimmäisäänitaso $L_{AFmax, T}$ [dB]
Toimistohuone tai vastaava	33	38
Neuvotteluhuone	33	38
Asiakastila	38	43
Käytävätila	38	43
Kahvila, taukotila	38	43
Ulkotila	45	50

Taulukko 5. Oppilaitokset

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso	Enimmäisäänitaso
	$L_{A, eq, T}$ [dB]	$L_{AFmax, T}$ [dB]
Opetustilat	33	38
Musiikin opetustilat	28	33
Teknisten työn tilaryhmä	33	38
Opettajainhuone	33	38
Oppilashuollon tilat	28	33
Käytävät / Aulat	38	43
Liikuntasali		
- Liikuntasalikäyttö	38	43
- Juhlasalikäyttö	33	38
Luentotila	33	38
Ryhmätyötila	33	38
Ruokala	33	38
Keittiö	38	43
Ulkotilat (läheiset rak.)	45	50

Taulukko 6. Päiväkodit

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso	Enimmäisäänitaso
	$L_{A, eq, T}$ [dB]	$L_{AFmax, T}$ [dB]
Varhaiskasvatuksen opetus- tai lepotila (*)	28	33
Musiikki ja liikuntatilat	28	33
Leikki- ja ryhmähuoneet	33	38
Käytävä, aula	38	43
Porrashuone	38	43
Ruokailutila	33	38
Keittiö	38	43
Ulkotilat	45	50

*) ohjearvo erityisesti, mikäli tilaa käytetään myös lepotilana

Taulukko 7. Liikuntatilat

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso $L_{A, eq, T}$ [dB]	Enimmäisäänitaso $L_{AFmax, T}$ [dB]
Liikuntatilat		
- Kuntosali	38	43
- Liikuntasali	38	43
- Katsomo	33	38
Käytävä / aulat, joissa oleskellaan	38	43
Uima-allastila	38	43
Pukuhuoneet ja vastaavat tilat	38	43
Ulkotilat	45	50

Taulukko 8. Terveystieteiden rakennukset

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso $L_{A, eq, T}$ [dB]	Enimmäisäänitaso $L_{AFmax, T}$ [dB]
Sairaalan potilashuone	28	33
Potilashuoneet, jotka rinnastuvat asumiskäyttöön	28	33
Leikkihuone	33	38
Kappeli, hiljentymishuone, lepohuone	28	33
Perhehuone	28	33
Ruokailutila	33	38
Liikuntatila, kuntosali	38	43
Porrashuone	38	43
Keittiötila	38	43
Sairaalan toimenpidehuone	33	38
Sairaalan kuntoutushuone	33	38
Sairaalan oleskelutila	33	38
Lastenhoitotilat	33	38
Pitkäaikaispotilaiden hoitotilat	33	38
Käytävä, aula	33	38
Odotustilat	33	38
Potilas. Ja odotustilojen WC	38	43
Huuhdeluhuone	38	43
Ulkotila	45	50

Taulukko 9. Kasarnit

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso	Enimmäisäänitaso
	$L_{A, eq, T}$ [dB]	$L_{AFmax, T}$ [dB]
Miehistötilat	33	38
Ruokala	33	38
Pesuhuone	38	43
Käytävä	38	43
Oleskelutila	33	38
Opetustila	33	38

Taulukko 10. Myymälät

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso	Enimmäisäänitaso
	$L_{A, eq, T}$ [dB]	$L_{AFmax, T}$ [dB]
Myymälä	43	48
Liikenneasemat:		
- Odotustila ja käytävä	43	48
- Ravintola / kahvio	38	43
- WC:t	38	43

Taulukko 11. Muut julkiset tilat

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso	Enimmäisäänitaso
	$L_{A, eq, T}$ [dB]	$L_{AFmax, T}$ [dB]
Näyttelyihin käytettävät tilat:		
- Näyttelytilat	33	38
- Museot	33	38
- Messutilat	38	43
Kirjastot:		
- Kirjastosali	33	38
- Lukusali	33	38
Kirkot:		
- Kirkkosali	33	38
- Muut yleisötilat	33	38
Teatteri		
- Teatterin katsomo	28	33
- Teatterin näyttämö	28	33
- Aula, lämpiö	38	43
- Konserttisali	25	30
- Elokvateatteri	33	38

Taulukko 12. Ruoanvalmistus ja säilytystilat

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso $L_{A, eq, T}$ [dB]	Enimmäisäänitaso $L_{AFmax, T}$ [dB]
Keittiötilat:		
- Valmistuskeittiö	38	43
- Kuumennuskeittiö	38	43
- Jakelukeittiö	38	43
- Kahvikeittiö	33	38
Ulkotilat	45	50

Taulukko 13. Muiden kuin asuntojen hygieniatilat sekä muut tilat

Tila / käyttötarkoitus	Jatkuva laajakaistainen ääni	
	Keskiäänitaso $L_{A, eq, T}$ [dB]	Enimmäisäänitaso $L_{AFmax, T}$ [dB]
WC:t		
- työpaikkoihin tai vastaaviin liittyvät	38	43
- yleisön käyttämiin tiloihin liittyvät	38	43
Pesuhuone	38	43
Pukuhuone	38	43
Saunan löylyhuone	38	43
Porrashuone	38	43
Pidätettyjen vastaanotto-tila	33	38
Putkakäytävä	38	43
Juoppoputka	33	38
Sellikäytävä	38	43
Selli	33	38